

Bilaga 3

Uppföljning av mål i föregående plan

**Avfallsplan för Lycksele kommun
2021-2030**

1 Inledning

Nedan följer en redovisning av måluppfyllelse för respektive mål och åtgärder enligt avfallsplan 2014–2020 antagen av kommunfullmäktige 2014-06-16 (§ 82, dnr 2014-000184).

Uppföljning har genomförts under våren 2020. Vid uppföljningen har det konstaterats att det saknats rutiner för systematiskt arbete med planen och att uppföljningen under planperioden av den anledningen varit ytterst bristfällig. Mål som inte har uppfyllts har, i den mån de fortfarande är aktuella tagits med i den nya avfallsplanens mål och åtgärder.

Det finns exempelvis intressanta inspel från en kundenkät som genomfördes 2018, t.ex.:

- Önskemål om utökade öppettider på de mindre ÅVCerna
- Missnöje med att "personer som inte har att göra med avfallshanteringen, lägger sina sopor i kärl märkta "fritidshus""
- Flera som föreslår mindre uppsamlingsplatser för både förpackningar och t.ex. farligt avfall (glödlampor, småelektronik). Farligt avfall skulle exempelvis enkelt kunna samlas in i mataffärer eller liknande med "Samlaren".
- Personal att tillfråga om sortering vid ÅVC finns inte alltid tillgänglig.

2 MÅL OCH STRATEGIER

Målen i avfallsplanen för 2014–2020 byggde på de svenska miljö- och kvalitetsmålen:

1. Begränsad klimatpåverkan
2. Frisk luft
3. Bara naturlig försurning
4. Giftfri miljö
5. Skyddande ozonskikt
6. Säker strålmiljö
7. Ingen övergödning
8. Levande sjöar och vattendrag
9. Grundvatten av god kvalitet
10. Hav i balans samt levande skärgård
11. Myllrande våtmarker
12. Levande skogar
13. Ett rikt odlingslandskap
14. Storslagen fjällmiljö
15. God bebyggd miljö
16. Ett rikt växt- och djurliv

2.1 Kommunens mål 2020

1 Begränsad klimatpåverkan

1.1 Förnyelsebara drivmedel

Mål: År 2020 ska fordon som används vid kommunens insamling och transport av avfall till minst 30 % drivas på förnyelsebara drivmedel

Delmål: Senast 2016 bör fordon som används vid kommunens insamling och transport av avfall till minst 20 % drivas på förnyelsebara drivmedel.

Förslag till aktiviteter för att nå målet

Ställa krav vid upphandling av fordon, tjänster och transporter

Uppföljning

Värde 2010: 0 %

Värde 2019: 42 %

▲ *Målet har nåtts.*

1.2 Sparsam körning

Mål: År 2015 ska all personal som arbetar med transport och insamling av avfall i kommunen vara utbildade i och tillämpa sparsam körning som t.ex. Eco-driving.

Förslag till aktiviteter för att nå målet

Ställa krav vid upphandlingar och genomföra utbildningar

Kontrollera antal körda mil och förbrukad mängd drivmedel

Uppföljning

Genomförda aktiviteter: De fordon som används vid insamling av avfall har automatväxel och frekventa stopp, vilket gör att Eco-driving har liten effekt. Dock ingår minskning av bränsleförbrukningen i den YKB-behörighet som personalen löpande förnyar.

▲ *Målet har nåtts.*

3 Skyddande ozonskikt

3.1 Säkra borttransporter från kommunala insamlingsplatser av inlämnade frys- och kylmöbler samt aerosoler skadliga för ozonskiktet

Mål: Alla inlämnade frys- o kylmöbler samt aerosoler skadliga för ozonskiktet på insamlingsplatser som kommunen ansvarar för, ska borttransporteras till godkänd behandlingsanläggning.

Förslag till aktiviteter för att nå målet

Informationsinsatser

Avtal med godkända transporter och behandlingsanläggningar

Uppföljning

Genomförda aktiviteter: Då Lycksele kommun endast mellanlagrar frys- och kylmöbler åt producentorganisationen El-Kretsen, som har ansvaret för att återvinna produkterna, har

kommunen små möjligheter att påverka behandlingsanläggningarna. Kommunen uppfyller de krav som El-Kretsen ställer.

▲ *Målet har nåtts så långt det är möjligt.*

4 Giftfri miljö

4.1 Utsortering av farligt avfall (inkl. elavfall) i kärll- och säckavfall

Mål: År 2020 är andelen farligt avfall (inkl. elavfall) i kärll- och säckavfall mindre än 0,2 % per prov

Delmål: År 2014 är andelen farligt avfall (inkl. elavfall) i kärll- och säckavfall mindre än år 2009.

Förslag till aktiviteter för att nå målet

Informationsinsatser via hemsidan, fakturor, möten och liknande
Fler och bättre insamlingsmöjligheter, t.ex. källsorteringsvagnar eller stationära insamlingsplatser
Genom plockanalyser t.ex. år 2013 och 2017.

Uppföljning

Åtgärder för att förbättra resultat planeras in i planperiod 2021-2030.

Värde 2009: 0,44 % per prov från plockanalys

Värde 2020: Plockanalys genomfördes 2017. Inget samlat värde för Lycksele kommun redovisas men för de olika boendekategorierna var resultatet enligt tabellen nedan.

	Villor landsbygd	Villor tätort	Flerbostadshus
Farligt avfall	0,11 %	0,03 %	0,09 %
El-avfall	0,51%	0,11 %	0,35 %

▲ *Målet har inte nåtts. En sammanvägning av ovanstående resultat visar att målet inte nåtts p.g.a. de relativt stora andelarna elavfall. Dock bör nämnas att en hög andel inte nödvändigtvis innebär en stor mängd, då andelen baseras på mängderna avfall totalt i kärllen.*

4.2 Inventering och åtgärdsplanering av nedlagda avfallsdeponier

Mål: År 2020 ska MIFO- inventerade (metod för inventering av förorenade områden) områden som klassats med "risknivån "mycket stor risk", eller " stor risk" vara åtgärdade och klara.

Delmål: Senast år 2015 ska nedlagda deponier som kommunen har tillsyn över vara riskklassade och förorenade områden ska beaktas vid plan och byggärenden.

Förslag till aktiviteter för att nå målet

Genomföra MIFO- inventering på anmälnings- och tillståndspliktiga områden där kommunen har tillsyn.

Utbildningsinsatser via ex. länsstyrelsen för berörda tjänstemän som ska utföra arbetet.

Vid planerings- och åtgärdsarbeten, ska samsyn och samarbeten med övriga kommuner göras för att underlätta arbeten.

Uppföljning

MIFO-inventering genomförd 2013-2014

▲ *Målet har nåtts.*

5 Grundvatten av god kvalitet

5.1 God kontroll på markförorening kring deponier och mellanlagringsplatser

Mål: År 2020 ska nedlagda, pågående eller nya deponier och mellanlagringsplatser för avfall inte ge negativ påverkan på grundvattnet.

Delmål: År 2016 ska det vara utrett i vilken utsträckning pågående och tidigare avfallshantering påverkar grundvattnets kvalitet

Förslag till aktiviteter för att nå målet

Upprätta kontrollprogram där så erfordras

Uppföljning

Genomförda aktiviteter: Provtagning sker enligt kontrollprogram på Lycksele 8:88. Kontrollprogram för övriga deponier under framtagande.

▲ *Målet har delvis nåtts.*

7 Ingen övergödning

Biologiskt behandlad avloppsslam bör återföras till naturen

Mål: År 2020 bör allt avloppsslam, efter biologisk behandling, återföras till jord- och skogsbruk, användas på parkmark eller vid efterbehandling av förorenade områden. Genom detta minskas behovet av handelsgödsel.

Delmål 1: Senast år 2016 bör 50 % avloppsslam, efter biologisk behandling, återföras till jord- och skogsbruk. Resterande mängd bör användas på parkmark eller vid efterbehandling av förorenade områden.

Delmål 2: Senast år 2016 ska minst 60 % av fosforföreningar i avlopp återföras till produktiv mark, varav minst hälften bör återföras till åkermark.

Delmål 3: År 2014 bör 10 % avloppsslam, efter biologisk behandling, återföras till jord- och skogsbruk. Resterande mängd bör användas på parkmarker eller vid efterbehandling av förorenade områden.

Förslag till aktiviteter för att nå målet

Öka samarbeten med markägare för skogs- och jordbruksområden
Gemensamma biologiska behandlingsmetoder av avloppsslam
Punktinsatser kring information om läkemedel och farligt avfall
Regelbundna analyser av slammet

Uppföljning

Genomförda aktiviteter: 2015 sluttäcktes deponin i Lycksele och då förbrukades samtligt lagrat slam i detta projekt. Efter det sker framtagning av industrijord för avsättning men i nuläget så finns det ett visst lager på grund av att avsättningen inte är lika stor som tillgången.

 Målet har delvis nåtts.

15 God bebyggd miljö

15.1 Utredning kring om det ska införas utsortering av matavfall för biologisk behandling

Mål Senast 2015 ska det utretts hur minst 35 % av matavfallet från hushåll, restauranger, storkök och butiker kan omhändertas genom biologisk behandling

15.2 Utsortering av tidningar och förpackningar ur kärl- och säckavfall

Mål: År 2020 är andelen tidningar och förpackningar i kärl- säckavfall mindre än 10 % per prov.

Delmål: År 2013 är andelen tidningar och förpackningar i kärl- säckavfall 10 %-enheter mindre jämfört med provet tagit 2009.

Förslag till aktiviteter för att nå målet

Genomföra plockanalyser t.ex. år 2013 och 2017, för uppföljning

Informationsinsatser, hemsida, media, broschyrer

God tillgänglighet för konsumenten och kommunmedborgaren till insamlingssystem för materialåtervinning

Införa miljöstyrande taxa

Införa vägning

Uppföljning

Genomförda aktiviteter: Plockanalys genomfördes 2017. Kontinuerligt arbete med information i såväl digital som analog form. Taxan under översyn i syfte att göra den mer miljöstyrande.

Mål 15.1: Våren 2020 fattades beslut att separat matavfallsinsamling ska införas. Slutlig behandling är däremot inte avgjord då lokal/regional behandling bör utredas som alternativ till biogasproduktionen i Skellefteå.

 Målet är delvis uppnått.

Mål 15.2:

Värde 2009: 48,63 % per prov från plockanalys

Värde 2013: okänt (delmål: 38,63 %)

Värde 2017 (inga plockanalyser genomförs 2020):

Villor landsbygd: 28,2 %

Villor tätort: 32,2 %

Flerbostadshus: 34,5 %

 Målet mindre än 10 % tidningar och förpackningar i kärl- och säckavfall har inte nåtts.

15.3 Återvinning och avfallsminimering

Mål: År 2015 ska det finnas minst en plats där man kan lämna utranterat avfall för återanvändning.

Delmål: År 2013 ska det vara möjligt att lämna avfall för återanvändning, som t.ex. möbler, inventarier och liknande på någon plats i kommunen, som kommunen ansvarar över.

Förslag till aktiviteter för att nå målet

Informationsinsatser via hemsida, interna kommuntidningar m.m.
Bra service till kommuner och kommuninnevånare
Samarbeten över kommungränserna

Uppföljning

Genomförda aktiviteter: Varor som kan återanvändas kan inlämnas på kommunala ÅVCer men information till medborgarna om detta kan förbättras.

 Målet är delvis uppnått.

15.4 Mängd kommunalt avfall till förbränning

Mål: År 2020 ska den totala mängden kommunalt avfall till förbränning per kommuninvånare ha minskat jämfört med 2017

Delmål: År 2017 ska den totala mängden kommunalt avfall till förbränning per kommuninvånare ha minskat jämfört med 2013

Delmål: År 2013 ska den totala mängden kommunalt avfall till förbränning per kommuninvånare ha minskat jämfört med 2009.

Förslag till aktiviteter för att nå målet

Informationsinsatser via hemsidan, fakturor, möten och liknande Informationsinsatser
Ökad materialåtervinning
Bra tillgänglighet för konsumenten/medborgaren till insamlingssystem och plats för materialåtervinning
Införa miljöstyrande taxa
Införa vägning

Uppföljning

Genomförda aktiviteter: Löpande informationsinsatser på annonsblad, hemsida och Facebook.

Värde 2009: 242 kg/inv. (12 477 inv., 3015,75 ton)

Värde 2013: 246,9 kg/inv. (12 270 inv., 3029 ton)

Värde 2017: 249,5 kg/inv. (12 257 inv., 3058 ton)

Värde 2019 (2020 är inte slut när utvärderingen görs): 228,9 kg/inv. (12 245 inv., 2803 ton)

 Målet att mängden kommunalt avfall till förbränning 2020, per kommuninvånare, ska vara mindre än 2017 har nåtts. Observera att kommunalt avfall i detta fall avser endast mat- och restavfall, inte grovavfall till förbränning.

15.5 Nöjda kunder

Mål: År 2020 är minst 95 % av hushållen och verksamhetsutövarna nöjda med den kommunala avfallshanteringen

Delmål: År 2016 är minst 90 % av hushållen och verksamhetsutövarna nöjda med den kommunala avfallshanteringen

Delmål: År 2014 är 85 % av hushållen och verksamhetsutövarna nöjda med den kommunala avfallshanteringen.

Förslag till aktiviteter för att nå målet

Genom kund och enkätförfrågningar

Olika informationsinsatser

Utbildningsinsatser och erfarenhetsutbyten

Kvalitetssäkra insamlingsssystemet via taggning av behållare

Bra dialog med insamlingsentreprenör

Bra information och svarsfrekvens via gemensam

Uppföljning

Genomförda aktiviteter: Kundenkät genomfördes av LAVAB 2018. Enkäten bestod av frågor om olika delar av avfallshanteringen, En parallell enkätundersökning utställd av Umeva ställde en sammanfattande fråga om total nöjdhet med gradering från 1 till 5 där 5 betyder instämmer helt och 1 betyder instämmer inte alls.

Värde 2018: 48,23 % angav siffran 5
37,23 % angav siffran 4
10,64 % angav siffran 3
1,77 % angav siffran 2
2,13 % angav siffran 1

Det ger att 85,46 % kan anses nöjda eller mycket nöjda, 10,64 % neutrala och endast 3,90 % missnöjda eller mycket missnöjda.

 Målet har delvis nåtts.

2.2 UPPFÖLJNING

I avfallsplanen 2014–2020 står följande skrivet om uppföljning:

*Avfallsplanen ska följas upp och utvärderas regelbundet och kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret. En större utvärdering och revidering ska ske **en gång per mandatperiod**. Planen bör vara kopplad till översiktsplanen. Revidering av avfallsplanen påbörjas under år 2017.*

11.1 Uppföljning och utvärdering

*Alla nämnder och styrelser har ansvar för att inarbeta och beakta avfallsplanen och åtgärdsplanen vid budget, verksamhetsplanering och uppföljning. I samband med bokslut och årsredovisning sker en **årlig redovisning** till kommunstyrelsen med uppföljning och utvärdering. Den ger underlag för miljömålsuppföljningen och eventuella behov av revideringar av åtgärdsprogrammet.*

Vid den årliga redovisningen sammanställs uppgifter och följande s.k. gröna nyckeltal kan användas som indikatorer:

Kommunen som organisation:

- *Antal utbildningstillfällen för Eco-driving och antal personer som gått utbildningen.*
- *Antal kommunalägda fastigheter med fungerande system för källsortering*

Kommunen som geografiskt område

- *Mängd kommunalt avfall till förbränning per kommuninnevånare*
- *Andel förpackningar i kärll- säckavfall, under planperioden efter genomförd plockanalys*
- *Andel matavfall som omhändertags genom biologisk behandling/andel hushåll som komposterar*
- *Andel avloppsslam som återförs till jord- och skogsbruk, används på parkmark eller vid efterbehandling av förorenade områden*
- *Förorenade områden; identifierade, undersökta respektive åtgärdade*

Det kan konstateras att uppföljning inte skett på det sätt som avsågs. I själva verket har ingen formell uppföljning gjort och Lycksele kommun har i sitt diarium inte ett dokument som nämner avfallsplanen från det att den antogs 2014 till dess att arbetet med den nya avfallsplanen påbörjades 2019.